

Handlingsprogram för utveckling av vindkraft

Uppdaterat 2010-11-10

Handlingsprogram för vindkraft 2009-2011	2
1. Bakgrund	2
2. Inriktningsmål	3
3. Aktiviteter och ansvariga	3
4. Arbetsgrupp	6
5. Viktiga nyckeltal	6
6. Ekonomiska konsekvenser	6
7. Taktik för att nå inriktningsmålet	7
7.1 Etablera ett nätverk för Växtkraft	7
7.2 Etablera ett nätverk för Närservice	8
7.3 Etablera ett Distributions- och Supportcenter i Ljusne Hamn	9
7.4 Etablera en mötesplats	10
7.5 Etablera Utbildning	11

Handlingsprogram för vindkraft 2009-2011

Handlingsprogrammet utgör kommunens övergripande dokument för olika utvecklingsspår med inriktning mot vindkraft. Programmets syfte är att strukturera och tydliggöra kommunens arbete med att tillgodogöra sig den tillväxtpotential som vindkraften representerar. För att genomföra programmet sker arbete dels i projektform och dels inom flera förvaltningars befintliga ramar. Parallellt med handlingsprogrammet bedriver Söderhamns kommun även ett regionalt utvecklingsprojekt med inriktning mot vindkraft. Det kommunala handlingsprogrammet leds av en kommunal arbetsgrupp med KUS som sammankallande medan det regionala utvecklingsprojektet administreras av LA.

Handlingsprogrammet har inför 2011 förenklats och aktiviteternas detaljeringsgrad har minskats och getts en mer generell formulering.

Det långa namnet "Södra Norrlands utvecklingscentrum för vindkraftsupport" har kortats till "Södra Norrlands vindkraftscentrum".

1. Bakgrund

Söderhamn har tidigare varit en traditionell industrikommun som genomgått en kraftig strukturomvandling under senare år. Från att ha dominerats av stora företag och enheter inom framförallt skogsnäringen ökar nu de mindre och medelstora företagens andel i betydelse, vilket bidrar till ett mer differentierat näringsliv.

I Söderhamns kommun pågår ett arbete med att utveckla vindkraftsanläggningar både till havs och på land. I ett projekt med stöd från Boverket leder kommunen ett samarbete mellan fyra kommuner för att utveckla tematiska översiktsplaner för vindkraftsutbyggnad. Energimyndigheten stöder kommunens projekt att utveckla ett centrum för vindkraftsupport för södra Norrland. Vindkraftsatsningen är en del av kommunens strävan att minska koldioxidutsläpp genom att optimera energiproduktion och energianvändning. Vindkraftsatsningen bidrar till att utveckla näringsliv och kompetens men även till förverkligandet av kommunens andra utvecklingsmål.

Programmet syfte kan sammanfattas i följande punkter;

- Utveckla begreppen support och centrum för support i syfte att skapa kompetensfördelar för Söderhamn.
- Bygga upp ett system för samarbete, infrastruktur, produkt- och kompetensutveckling i kommunen och regionen inriktade mot vindkraftsbranschen.
- Bygga upp lokala, regionala, nationella och internationella nätverk som kan stödja Söderhamns och regionens ambitioner att leda utvecklingen i Södra Norrland avseende vindkraftens utveckling.
- Knyta samman vindkraft, förnyelsebar energi och klimatförändringar i en gemensam bredare utvecklingsstrategi för Söderhamns kommun.
- Unga kommer att involveras i hela vindkraftssatsningen på alla nivåer, så långt det är möjligt.

2. Inriktningsmål

Senast 2011 ska Södra Norrlands vindkraftscentrum ha utvecklats till ett *Center of Excellence* som tillgodogör sig den tillväxtpotential som vindkraften representerar.

Mätmetod

Ett Center of Excellence med inriktning mot vindkraftssupport har etablerats.

3. Aktiviteter och ansvariga

Aktiviteter och ansvariga under 2009-2011

Vårda uppdraget att vara regional motor för vindkraftsutveckling.

Utveckla och stödja strategiska nätverk med utgångspunkten att vara en regional motor för vindkraftsutvecklingen och för olika former av partnerskap. **LA**

Utveckla supportcentret till en mötesplats för vindkraftsaktörer, allmänhet med flera samt se till att det finns tillgång till utvecklingskompetens samt ytor för möten och utställningar. **LA**

Nuläge	Prognos	Åtgärd
Pågår		Inom Vindkraftsprojektet har påbörjats ett arbete att bilda nätverk med företag i regionen som på olika sätt har anknnytning till vindkraftssektorn. Centret kommer att hålla en aktiv dialog med de olika nätverken om möjligheterna att ta del av den vindkraftssatsning som görs i regionen.
Pågår		Ett showroom har skapats inom Faxepark (Cfl) riktat i första hand mot allmänheten. Motsvarande showroom /mötesplats kommer att skapas riktad mot olika vindkraftsaktörer. Centret har medverkat till två seminarier på vindkraftstemat under

Möjliggöra/ansvara för projekt som innebär att vindkraft etableras i kommunen snarast möjligt.

Stödja nyetablering och företagande som innebär produktion av vindkraftens varor och tjänster. **LA**

Stödja utbyggnad av vindkraft med särskilt fokus på Storgrundet/Finngrundet. **LA**

Arbeta för att utveckla Ljusne som bas för utbyggnad av både havs- och landbaserad vindkraft genom att anpassa infrastruktur som vägar, hamnar och järnväg. **KUS**

Verka för att utvecklingsmedel från vindkraft återförs till kommunen. **KUS**

Utveckla ett faktaunderlag och ett tydligt kommunalt ställningstagande som stöder utbyggnad av vindkraft.

Utveckla en tematisk översiktsplan som stöder etablering av vindkraft. **KUS**

Utveckla rutiner för handläggning av tillståndsärenden. **Bygg- och miljö**

		2009. Under 2010 kommer centret att medverka i tre evenemang med seminarier och utställning.
Pågår		Centret kommer i gylligaste mån förmå vindkraftsproducerande företag att förlägga tillverkning i regionen och stimulera nyetableringar inom branschen.
Pågår		Uppdrag har givits av KS att bygga eget verk utifrån offert.
Pågår		Centret arbetar aktivt med bland annat tillståndsprocessen (miljöprövning mm) vilket är en förutsättning för att utbyggnaden blir av
Pågår		Arbete pågår med utvecklingsplan för Ljusne innehållande anpassning av hamn och övrig infrastruktur.
Klar		ÖP antagen av KF.
Pågår		Förutsättningar har tydliggjorts i ÖP'n

Etablera utbildning på olika nivåer samt skapa arenor för forskning och utveckling som ger kompetens och arbetskraft för vindkraftsetableringens olika steg.

Utveckla utbildningsverksamheter med inriktning mot vindkraft på samtliga nivåer. **LA/BUN**

Utveckla forskning och utveckling utifrån vindkraften olika aspekter. **LA**

Ta tillvara alla de möjligheter som en positiv utveckling av vindkraftsbranschen ger i syfte att skapa arbetstillfällen i kommunen och i regionen.

Medverka till att lokala/regionala företag får kunskap om möjliga affärsmöjligheter inom vindkraftsbranschens olika utvecklingsfaser. **LA**

Stödja skapande av system för affärs-, tjänste- och produktutveckling med anknytning till vindkraft. **LA**

Involvera unga i den internationella, omfattande och långsiktiga process som etablerandet av vindkraft i Söderhamn innebär.

Utveckla interaktiva miljöer för kunskapsutveckling hos unga. **LA**

Utveckla mentors- och UF-funktioner för ungas medverkan och underlätta deras insteg på den nya arbetsmarknaden för förnybar energi. **BUN**

Pågår

Vindkraftsteknikerutbildning (yrkeshögskola) har starta under nov. 2009. En andra omgång är på gång under hösten 2010 också med 20 platser.

Pågår

Centret kommer att arbeta för att forskningsverksamhet med koppling till särskilt offshorebaserad vindkraftsteknik förläggs till regionen.

Pågår

En särskild företagsinkubatorutbildning (business vind) är under utvecklande inom affärsutvecklingssidan.

Pågår

Pågår

Det särskilda showrummet som idag finns etablerat inom Faxepark kommer att utveckla en mer ungdomligt anpassad del under 2011 lämplig för studiebesök för exv. skolklasser

Pågår

4. Arbetsgrupp

Ingemar Olofsson, KUS, sammankallande
Gunnar Olsson, Lärande och arbete
Leif Svensson, Faxepark, Lärande och arbete
Kent Lundqvist, Näringslivsenheten
Björn Eriksson, Söderhamn Nära AB
Monica Granlund, Söderhamn Nära AB
Thomas Norgren, CFL, Lärande och arbete
Tomas Hartikainen, Barn- och utbildningsförvaltningen
Erik Sunnert, Ekonomienheten

Adjungerade:

Erik Löfgren
Bengt Åsberg

5. Viktiga nyckeltal

- Tillståndsgiven vindkraftseffekt. 265 MW
- Antal byggda vindkraftverk. 1
- Antal skapade vindkraftsrelaterade arbetstillfällen. XX
- Antal elever i vindkraftsrelaterade utbildningar XX

6. Ekonomiska konsekvenser

Specifikation av projektet

Nedan finns en specifikation av beräknade totalkostnader och beräknad insats för Söderhamn Kommun (se mer för resp delprojekt under avsnitt 9, Taktik för att nå inriktningmålen):

	Beräknad totalkostnad	Beräknad insats kommunen 2008-2011
Projektledare	2 100	800
Förstudie	100	50
Strukturfondsansökan	100	100
Nätverk för växtkraft (se avs 9.1)	240	60
Nätverk för närservice (se avs 9.2)	240	60
Anpassning fastigheten Ljusne (se avs 9.3)	3 000	1 200
Anpassning infrastruktur Ljusne (se avs 9.3)	4 800	1 800
Mötesplats (se avs 9.4)	1 000	250
Utbildning (se avs 9.5)	1 800	300
SUMMA	13 380	4 620

7. Taktik för att nå inriktningsmålet

Taktiken för att nå inriktningsmålet kvarstår. Den del av den långsiktiga finansieringen som avser Södra Norrlands Vindkraftcentrum och är formulerad i ansökan till Tillväxtverket omfattar samma aktiviteter som tidigare, även om vissa tillägg som har tydlig regional karaktär har gjorts.

Aktiviteterna har delats in i 5 verksamhetsområden (Workpackage) enligt nedan:

WP 1 Projektledning och styrning

WP 2 Näringslivs, teknik och affärsutveckling

WP 3 Planering, projektering och tillstånd

WP 4 Informationsspridning, kommunikationsplan och Vindkontor

WP 5 Utbildning och forskning

I utvecklingsprogrammet ingår samtliga taktiska områden i kommunens handlingsplan oförändrade. Investeringar i kommunens handlingsplan, under område 3 **Etablera ett Distributions- och Supportcenter i Ljusne Hamn nedan** och område 4 **Anpassning av fastigheter och infrastruktur i Ljusne** enligt nedan, kommer vid behov att ingå i en särskild ansökan som avser just investeringar, eftersom de utgör en annan del av Tillväxtverkets regionala stöd. Resterande delar i kommunens handlingsplan, under område 3 och 4 nedan finansieras genom bland annat WP3 (se ovan.)

7.1 Etablera ett nätverk för Växtkraft

De olika aktörerna på vindkraftmarknaden har både specifika och gemensamma behov. För att identifiera behoven vill vi bilda ett nätverk där alla intressenter kan formulera sina krav på en optimal plattform för vindkraftutbyggnad. Nätverket är essentiellt, dels för att identifiera behov av infrastruktur, support, kompetens, tjänster och produkter som behövs för en utbyggnad av vindkraftsanläggningar, dels för att skapa en bas för innovationer och entreprenörskap. Medlemmarna i nätverket kan informera om vilken form för infrastruktur som är nödvändig, vilken kapacitet som behövs, hur stora hanteringsytor som krävs, och vad det finns för behov av service, support och bemanning i olika faser av utbyggnaden. Vidare kan man också definiera behoven av tjänster, produkter kompetens och utbildning.

Montering av vindkraftverk till havs (Lillgrund)

Många delar i vindkraftutbyggnadsprojekten har också ett utvecklingsperspektiv som kan tas tillvara i forsknings- och utvecklingsprojekt för att förädlas till affärsidéer och till nya produkter för tillverkningsindustrin. I ett vidare perspektiv kan utvecklingsfrågorna också behandla samband med andra förnyelsebara energislag. En förutsättning för vindkraft är ju att den kan matchas mot annan energi när det är vindstilla.

I nätverket kommer följande aktörer att ingå: Kraftproducenter i regionen, WPD, Samkraft Vind AB, ALMI Företagspartner AB, Högskolan i Gävle och Regionförbundet i Kalmar.

Aktiviteter: Workshops – Nätverket beräknas träffas 8-10 gånger i olika konstellationer under en treårsperiod

7.2 Etablera ett nätverk för Närservice

I närområdet finns företag med hög flexibilitet, specifik kompetens och stor yrkesskicklighet inom tillverkningssektorn. Här finns också entreprenörer, tjänsteföretag och företag inom servicesektorn som kan möta de behov som uppstår runt vindkraftsprojekt. Ett utvecklings- och supportcentrum med fokus på vindkraft kan innebära att fler nya jobb skapas både inom tillverknings- och servicesektorn i hela regionen. För att undersöka hur näringslivet kan matcha de behov som skapas av ett centrum för vindkraft vill vi bilda ett nätverk av regionala/lokala företag och entreprenörer.

I nätverket kommer företag från följande branscher att ingå: Verkstadsindustri, logistik, transport, sjöfart, miljöteknik, hotell & restaurang, bygg, entreprenad, tjänste & service samt IT.

Aktiviteter:

Workshops – Nätverket beräknas träffas 8-10 gånger i olika konstellationer under en treårsperiod

Många komponenter är tunga, otympliga och relativt okomplicerade och kan därför med fördel tillverkas på plats.

7.3 Etablera ett Distributions- och Supportcenter i Ljusne Hamn

I Sverige finns den i särklass största potentialen för utbyggnad av vindkraft offshore längs Norrlandskusten. Det innebär att hamnanläggningar måste anpassas för att möta de behov som finns på infrastruktur, hamnfaciliteter och hanterings- och tillverkningsytor för en utbyggnad. En strategisk placering av ett distributions- och supportcenter för havsbaserad vindkraft i Ljusne hamn ger möjligheter till kostnadseffektiva investeringar. Här kan man med relativt små medel skapa fysiska förutsättningar genom att anpassa befintliga fastigheter och bygga ut befintlig infrastruktur. I hamnområdet finns möjligheter att skapa en monterings- och utskeppningsplats för torn, nacelle och rotor, ytor för tillverkning av fundament och hantering av ballast, hamn för utskeppning och en vindskyddad pråmhamn. I Ljusne finns också lediga industrifastigheter och andra lokaler som kan användas för tillverkning, support och service med koppling till vindkraftsutbyggnaden.

Flygbild över Ljusne hamn

Aktörer: Söderhamns kommun, Söderhamns Stuveri & Hamn AB, Nätverket Växtkraft, WPD, Svenska Kraftnät, SJ, Vägverket och lokala entreprenörer.

Aktiviteter: Anpassning av fastigheter för
Kontor (ledningsfunktioner, projekteringskontor, platskontor, service- och supportkontor)
Logistik- och säkerhetscentrum

Utbyggnad och anpassning av infrastruktur
Monterings- och utskeppningsplats för havsbaserad vindkraft
Ytor för tillverkning av fundament och hantering av ballast
Hamn för utskeppning och vindskyddad pråmhamn
Järnvägar, vägar och kraftledningar

7.4 Etablera en mötesplats

I sitt arbete med att skapa ett nationellt nätverk för vindbruk har Energimyndigheten identifierat ett behov av en mötesplats där man kan ta del av samlad och lättillgänglig information. Det finns också en önskan att hitta mötesplatser för möjliga samarbetsparter i vindkraftrelaterade projekt samt en önskan om en mötesplats dit man kan gå och prata vindkraft. För att tillmötesgå dessa behov vill vi skapa en mötesplats för vindkraftsaktörer och vindkraftsintresserade på alla nivåer med kontor, vindkraftscafé och showroom för vindkraft. Inom ramen för Faxepark, kommunens teknikpark kan denna mötesplats etableras. Vindkraft kommer därigenom att vara ett strategiskt utvecklingsområde för parken. Genom att utbildnings- och FoU verksamheten vid CFL redan finns i parken är det naturligt att förstärka arenan för vindkraftskunskap.

Aktörer: Kultur och samhällsutvecklingsförvaltningen, Näringslivsenheten, Faxepark, WPD, Samkraft Vind AB, Gävle Dala Energikontor, Högskolan i Gävle och Centrum för flexibelt lärande

Aktiviteter: Utformning av mötesplats
Kontor
Utställningsytor
Showroom för vindkraft
Vindkraftscafé

7.5 Etablera Utbildning

Vindkraftsutbyggnad är en komplicerad process som kräver mycket kunskap och specialistkompetens på många skilda områden. Behoven av utbildning finns inom olika fält, konstruktörer och byggnadsarbetare behöver specialkunskap om byggverksamhet på hög höjd, i is och i vatten, tekniker behöver specialistkompetens i vindkraftsrelaterad teknik och politiker och tjänstemän behöver kunskap som underlättar planarbete och tillståndsprocesser. För att möta dessa krav vill vi skapa en plattform för samarbete mellan utbildnings- och forskningsinstitutioner som kan erbjuda kompetensutveckling och utbildning inom områden som är viktiga för vindkraftmarknaden.

Aktörer: Staffangymnasiet, Centrum för flexibelt lärande, Högskolan i Gävle, Gävle Dala Energikonator, Högskolan på Gotland, Länsstyrelsen i Halland och Strömsunds kommun

Aktiviteter: Planering och genomförande av utbildningar
Kompetensutveckling för tjänstemän och politiker
Gymnaseutbildning och Yrkehögskoleutbildningar
Seminariedagar för näringslivet, Seminariedagar för allmänheten

